

สินค้าบรรจุภัณฑ์ในตลาดญี่ปุ่น

1. บรรจุภัณฑ์ต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นทำให้มีการผลิตและมีเศษขยะสะสมในประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยจากการสำรวจพบว่าญี่ปุ่นมีปริมาณขยะเฉลี่ยปีละ 35 ล้านตัน และคิดเป็นปริมาณขยะบรรจุภัณฑ์มากถึงร้อยละ 60 ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม รัฐบาลญี่ปุ่นจึงบังคับใช้กฎหมาย Containers and Packaging Recycling Act ซึ่งมีการปรับปรุงล่าสุดเมื่อมี.ย.2006 และบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน กำหนดให้ผู้ประกอบการทั้งผู้ผลิต ผู้ขายส่ง ขายปลีก และผู้นำเข้าสินค้าบรรจุภัณฑ์ทุกชนิดต้องรับผิดชอบในการผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถทำการรีไซเคิลได้ตามกระบวนการมาตรฐานของแต่ละประเภทวัสดุบรรจุภัณฑ์

Glass bottles
(colorless, amber, other colors)

PET bottles
(for food (specified seasonings¹, milk beverage, etc.)², general beverages, alcoholic beverages)

¹ • Soy sauce, soy sauce processed goods (noodle soup, etc.)
• Steel salt-like seasoning, vinegar, seasoning vinegar
² • Dressing-type seasoning (ton-cu.)
• Liquid cultured milk
• Lactic acid bacteria beverages, milk beverages

Paper containers and wrapping

Plastic containers and wrapping
(other than PET bottles)

บรรจุภัณฑ์ต้องมีคุณสมบัติสามารถนำไปรีไซเคิลได้ ได้แก่ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก PET บรรจุภัณฑ์พลาสติกและกระดาษสำหรับบรรจุภัณฑ์ประเภทโลหะ เช่น อลูมิเนียม เหล็ก และไม้ ไม่ครอบคลุมภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีการซื้อขายในตลาดรับซื้อขยะและมีมูลค่าสูง

ตารางแสดงปริมาณวัสดุที่ได้จากการรีไซเคิลขยะบรรจุภัณฑ์ในญี่ปุ่น ปี 2013

ประเภทขยะบรรจุภัณฑ์	ปริมาณวัสดุรีไซเคิล (ตัน)
ขวดแก้ว	360,900
ขวดพลาสติก PET	281,948
กระดาษ	39,470
พลาสติก	866,524
รวมทั้งสิ้น	1,548,842

ข้อมูลของสมาคม Japan Container and Packaging Recycling Association ธ.ค. 2014

2. มีการออกแบบที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

จากการแข่งขันในตลาดสินค้าที่รุนแรงโดยเฉพาะประเภท อาหาร และเครื่องสำอางค์ ซึ่งเป็นสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และผู้บริโภคมีทางเลือกหลากหลายแบรนด์ ผู้ผลิตจึงต้องอาศัยบรรจุภัณฑ์เป็นตัวเพิ่มมูลค่าสินค้าให้มีความน่าเชื่อถือ น่าสนใจ และมีเอกลักษณ์ของตนเองแตกต่างจากสินค้าของบริษัทอื่นๆ โดยอาศัยบรรจุภัณฑ์ที่มีกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ และให้อัตมปะโยชน์สูงสุดจึงจะสามารถดึงดูดให้ลูกค้าเลือกใช้สินค้าได้ สมาคม Japan Package Design Association (JPDA) ของญี่ปุ่นเป็นสมาคมที่ได้รับการยอมรับว่ามีสมาชิกเป็นผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ที่วางขายในตลาดญี่ปุ่นที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ไทยสามารถศึกษางานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าต่างๆในญี่ปุ่นได้ที่

<http://www.jpda.or.jp/myworks/?sortflag=english&dispflag=thum>

ตัวอย่างสินค้าที่ได้รับรางวัลจากสมาคมปี 2013

ชื่อสินค้า: Rescue Rice ผู้ผลิต: © CTC-LANKACO.,Ltd

Excellence Award Winner 2013

สินค้าข้าวสวยพร้อมรับประทานบรรจุในกระป๋องอลูมิเนียมที่สามารถควบคุมการออกซิไดซ์ช่วยให้ไม่สูญเสียคุณค่าทางโภชนาการ เหมาะกับการเก็บรักษาไว้ทานเมื่อมีเหตุภัยพิบัติ เช่น แผ่นดินไหว โดยเลือกใช้สีส้มเพื่อให้คล้ายคลึงกับสัญลักษณ์ทีมกู้ภัยฉุกเฉินของญี่ปุ่น มีขนาดบรรจุเท่ากับปริมาณข้าว 2 ถ้วย

ชื่อสินค้า: Gri Gri Lunch Box ผู้ผลิต: © Ai Ai Sasaguri Ltd.

บริษัทออกแบบบรรจุภัณฑ์: Trythink

Excellence Award Winner 2013

สินค้าอาหารกลางวันบรรจุในกล่องพลาสติก 3 ใบ ทำจากพลาสติกกรีไซด์เคิล รวมทั้งถุงที่ใช้ห่ออาหารสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

ชื่อสินค้า: Green Tea Baum “O-ma-no Take” (Bamboo of Oma)

ผู้ผลิต: © Tsujiri Co.,Ltd.

บริษัทออกแบบบรรจุภัณฑ์: SHIROKURO: Design Award Winner 2013

สินค้าขนมเค้กรสชาเขียวโดยก้อนลักษณะคล้ายกระบอกไม้ไผ่ตัดปากเฉียง และที่ผิวหน้าเค้กโรยด้วยผงชาเขียวทำให้ยังดูคล้ายคลึงกับกระบอกไม้ไผ่ บรรจุในหลอดกระดาษสีขาวเรียบเหมาะแก่การเป็นของขวัญที่ทำให้ผู้ได้รับแปลกใจได้ว่าเป็นขนมบรรจุอยู่ภายใน

ชื่อสินค้า: Ariake Sea Mutsugoro Fish Ramen

ผู้ผลิต: ©Yamahira Co.,Ltd.

บริษัทออกแบบบรรจุภัณฑ์: Willow Limited

Design Award Winner 2013

สินค้านำมาซึ่งสำเร็จรูปเลือกใช้สัญลักษณ์ปลาทองถิ่น

Mutsugoro ในเขตคิวกู ซึ่งเป็นเขตทางตอนใต้ของญี่ปุ่น

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันปลาชนิดนี้มีปริมาณการบริโภคลดลงมาก

เนื่องจากมีความนิยมทานปลาประเภทอื่นๆในปัจจุบันทดแทน การเลือกใช้ปลา Mutsugoro เป็นสัญลักษณ์ของสินค้าจึงเป็นการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมการทานปลาชนิดนี้ได้อีกทางหนึ่ง โดยการออกแบบหีบห่อเน้นความน่ารักของปลาเป็นสัญลักษณ์เพื่อให้ดึงดูดให้ผู้บริโภคจดจำได้ง่าย

3. ระเบียบบรรจุภัณฑ์อาหาร

เป็นประเภทบรรจุภัณฑ์ที่มีการกำหนดระเบียบเข้มงวด โดยกฎหมาย Food Sanitation Act มีผลบังคับใช้ครอบคลุมถึงบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ โดยจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิด โดยการบังคับใช้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

3.1 วัสดุที่นำมาใช้ผลิตบรรจุภัณฑ์

- ผู้นำเข้าต้องมีการลงทะเบียนกับหน่วยงาน Food & Drug Administration (FDA) เพื่อขอรับการรับรองการนำเข้าล่วงหน้า โดยต้องระบุรายละเอียดวัสดุและวิธีการใช้บรรจุภัณฑ์ทั้งหมด
- บรรจุภัณฑ์อาหารบางรายการต้องมีการระบุรายละเอียดเฉพาะ พร้อมการตรวจรับรองที่ได้มาตรฐานแล้ว ได้แก่

1) บรรจุภัณฑ์ถนอมอาหาร Retort pouch

ต้องมีคุณลักษณะป้องกันแสง และกันไม่ให้ก๊าซและอากาศผ่านเข้าได้ โดยต้องได้รับการตรวจรับรองความคงทนจากแรงดันน้ำ ก๊าซต่างๆในอากาศ และอุณหภูมิ ตามมาตรฐาน JAS ของ Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries ญี่ปุ่นก่อนจึงจะอนุญาตให้นำเข้าได้

ทั้งนี้ ภายในบรรจุภัณฑ์ต้องใช้ฟิล์มประเภท PE และ PP เท่านั้น สำหรับภายนอกใช้วัสดุ laminate ซึ่งมีส่วนประกอบจาก Aluminum foil Polyester film, polyamide film (nylon), PE film และ PP film ได้เท่านั้น

2) บรรจุภัณฑ์อาหารแช่เย็นแช่แข็ง Frozen food และอาหารแห้ง

ต้องได้มาตรฐาน JAS ที่ระบุให้บรรจุภัณฑ์ต้องมีคุณสมบัติต้องกันความร้อน ความชื้นและสำหรับอาหารที่ผ่านการทอด deep-fried ต้องมีคุณสมบัติกันน้ำมันได้ด้วย และระบุให้กระบวนการบรรจุอาหารต้องป้องกันการปนเปื้อน biocontamination และป้องกันการเกิด oxidation

3) บรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับผลิตภัณฑ์นม

เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคหลักเป็นเด็กและผู้ป่วย ดังนั้นการตรวจสอบคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์จึงต้องมีความเข้มงวด สามารถแบ่งตามกลุ่มสินค้าได้ ดังนี้

- นมวัว นมแพะ นมพร่องมันเนยและครีม

ต้องใช้พลาสติกประเภท Low density polyethylene (LDPE) เท่านั้น พลาสติกประเภทอื่นๆ ได้แก่ Linear Low density polyethylene (LLDPE) และ Polypropylene (PP) ไม่สามารถใช้เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อสัมผัสผลิตภัณฑ์นมได้โดยตรง

- นมเปรี้ยว

สามารถใช้พลาสติกได้หลายชนิด ได้แก่ LDPE, LLDPE, PP, PET และ Polystyrene (PS)

- นมผง

สามารถใช้พลาสติกบางชนิดได้ ได้แก่ LDPE, LLDPE และ PET

3.2 ฉลากที่ติดบนบรรจุภัณฑ์

ต้องระบุ (1) ชื่อสินค้า (2) วัตถุประสงค์ (3) น้ำหนักบรรจุ (4) วันสิ้นสุดการบริโภค use-by-date or best-before-date (5) ขั้นตอนการเก็บรักษา (6) ชื่อผู้ผลิต (7) ที่อยู่ผู้ผลิต (8) คำเตือนการแพ้อาหาร

4. การนำเข้าจากไทย

ญี่ปุ่นมีการนำเข้าสินค้าบรรจุภัณฑ์จากไทย (พิกัด 3923) ทั้งประเภท กล่อง ถู และที่ปิดครอบ อื่นๆ ในช่วงม.ค. - พ.ย. 2014 มากเป็นอันดับที่ 2 (218.78 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61) ซึ่งสินค้าที่มีการนำเข้าจากไทยมากที่สุดคือ ถูพลาสติก รองมาได้แก่ กล่องพลาสติก และขวดพลาสติก โดยไม่มีภาษีการนำเข้าจากไทยตามความตกลง JTEPA ทั้งนี้ ญี่ปุ่นมีการนำเข้าจากจีนมากเป็นอันดับ 1 (1,119.23 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.31) จากอินโดนีเซียเป็นอันดับ 3 (169.16 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.07) และจากเวียดนามเป็นอันดับ 4 (158.19 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.69) รายละเอียดดังตารางแนบ

ทั้งนี้ รายชื่อผู้นำเข้าสินค้าบรรจุภัณฑ์ในญี่ปุ่นที่มีศักยภาพ และรายชื่องานแสดงสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่สำคัญในญี่ปุ่น ดังเอกสารแนบ

5. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

5.1) กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยลดการสะสมขยะ ทำให้ญี่ปุ่นมีการควบคุมการใช้บรรจุภัณฑ์โดยเฉพาะในบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องสำอางให้เป็นลักษณะรีไซเคิล ดังนั้นผู้ประกอบการไทย ทั้งที่เป็นผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ และผู้ส่งออกสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ ต้องปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวที่รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนด รวมทั้งต้องผลิตให้ตรงตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค เพื่อรักษาชื่อเสียงของสินค้าไทย

5.2) บรรจุภัณฑ์เป็นสินค้าที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้ประกอบการไทยต้องพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องตามนวัตกรรมเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งมีการออกแบบและพัฒนาสินค้าให้สามารถเพิ่มมูลค่าและนำดึงดูดให้เลือกใช้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้สามารถใช้ได้สะดวกและมีคุณภาพสูง ซึ่งญี่ปุ่นได้คิดค้นภาชนะใส่อาหารที่สามารถรับประทานได้ ทดแทนภาชนะดั้งเดิมเพื่อความปลอดภัยมากกว่า และช่วยลดการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะขยะพลาสติกและโพลีสไตรีน ดังนั้น มีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารให้ทำจากวัสดุที่สามารถรับประทานได้เช่นกัน ตัวอย่างภาชนะที่พบได้ปัจจุบัน ได้แก่

- ถาดใส่เวเฟอร์ใส่ไอศกรีมแบรนด์ ทำจากแครบกเกอร์กึ่ง วางขายตามแผงขายอาหารที่สนามกีฬา จัดแข่งบาสเกตบอลและตามงานเทศกาลต่างๆ รูปร่างของภาชนะมีทั้งทรงกลม ทรงรีรูปไข่ และทรงสี่เหลี่ยม มีความแข็งแรงคงทนมากกว่าที่มองด้วยตา สามารถรองรับน้ำได้นานถึง 30 นาที

- ถ้วยขนาดเล็กทำจากสาหร่ายซึ่งได้รับความนิยมสูงมากโดยเฉพาะกลุ่มเด็กเล็ก ซึ่งสะดวกในการใช้ทานนอกบ้านและจัดเลี้ยง

- ถ้วยใส่อาหารเป็นชุดพร้อมตะเกียบและช้อน ทำจากแป้งข้าวเจ้าเพื่อให้ปลอดภัยต่อผู้ใช้ โดยเฉพาะเด็กและเป็นการช่วยลดขยะที่ทำลายสิ่งแวดล้อม

.....
สคร. พงุโอกะ
มกราคม 2558

ที่มา : 1. Food Sanitation Law

<http://www.meti.go.jp/policy/recycle/main/english/law/contain.html>

2. The Japan Containers and Packaging Recycling Association

<http://www.jcpra.or.jp/english/>

ตารางแสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้าบรรจุภัณฑ์ของญี่ปุ่น ม.ค. - พ.ย. 2014

World Trade Atlas								
Japan - Imports								
3923 Articles For The Conveyance Or Packing Of Goods, 0								
Millions of US Dollars								
January - November								
Rank	Country				% Share			% Change
		2012	2013	2014	2012	2013	2014 - 14/13 -	
0 --	World --	2066.414182	2023.418338	2132.546731	100	100	100	5.39
1	China	1122.675188	1093.928865	1119.229324	54.33	54.06	52.48	2.31
2	Thailand	208.125306	211.161777	218.782091	10.07	10.44	10.26	3.61
3	Indonesia	144.167085	148.288549	169.155651	6.98	7.33	7.93	14.07
4	Vietnam	104.294701	132.175543	158.197327	5.05	6.53	7.42	19.69
5	Taiwan	90.310329	87.538844	93.83989	4.37	4.33	4.4	7.2
6	Korea, South	101.725025	84.778755	78.326146	4.92	4.19	3.67	-7.61
7	Malaysia	69.807647	69.484877	78.242748	3.38	3.43	3.67	12.6
8	United States	84.823993	72.462206	75.561632	4.11	3.58	3.54	4.28
9	Philippines	58.14759	49.678927	50.851335	2.81	2.46	2.39	2.36
10	Germany	20.325775	16.86523	22.136373	0.98	0.83	1.04	31.25

Source of Data: Japan Customs

รายชื่อผู้นำเข้าที่มีศักยภาพในญี่ปุ่น

- 1) TP PACK Corp. <http://www.tppack.co.jp/language/eng/index.html>
- 2) Mitsubishi Shoji Packaging Corp. <http://www.mcpackaging.co.jp/english/index.html>
- 3) Smile Corp. <http://www.smilecorp.co.jp/english/company.html>
- 4) Tatsumi Sangyo Co.,Ltd. <http://www.tatsumi-net.co.jp/>
- 5) Glasel Co.,Ltd. <http://www.glasel.jp/en/index.html>
- 6) Keiz Co.,Ltd. <http://www.ksplant.co.jp/>
- 7) Miyamoto Co.,Ltd. <http://www.miyamo.jp/index.htm>
- 8) YOSHIDA GLASS CO.,Ltd. <http://www.yoshida-garasu.co.jp/>
- 9) Yamani Package <http://www2.yamani-p.com/>
- 10) Crown Package <http://www.crown-grp.co.jp/>
- 11) Nippon Tokan Package Co.,Ltd. <http://www.tokan.co.jp/ntp/>
- 12) Rengo <http://www.rengo.co.jp/english/index.html>

รายชื่องานแสดงสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่สำคัญในญี่ปุ่น

- Tokyo International Packaging Exhibition (Tokyo Pack 2014)
<http://www.tokyo-pack.jp/en/>
- Food Pack 2015 (Jointly Organized with Foodex Tokyo 2015)
<http://www.jma.or.jp/foodpack/about/about.html>
- 6th International Cosmetics Development Expo (Cosme Tech)
<http://www.cosme-i.jp/en/Home/>